

Saudská Arábia, 8.-12. december 2014, Rijád a Džidda.

V polovici decembra sa uskutočnila moja historicky prvá cesta do Saudskej Arabie. S Turkish Airlines cez Istanbul. Let do **Rijadu** úplne „suchý“, bez alkoholických nápojov (čo je možno dobre, lebo do krajiny nevpustia cudzinca, ak javí známky pozitívneho alkoholu). Pred vzletom zaznela v lietadle z reproduktorov hlasná modlitba „Alah Akbar“ za šťastný let. V troch jazykoch – arabsky, turecky a anglicky. Prileteli sme naozaj bez problémov, hoci s meskaním. Imigračná procedúra prebehla pomerne pokojne a hladko, aj keď úradníci sa niečo nezdalo na mojich vízoch, musel som si sadnúť nabok a chvíľku počkať, ale nakoniec to dobre dopadlo. Bol však zdvorilý a priateľský.

Vonku ma už čakal sofer z hotela Radisson Blu. Bol to Bangladesan, ako väčšina ľudí pracujúcich v Saudskej Arabii. Pracuje tam tiež veľa Pakistancov aj Egypťanov, teda mužov pochádzajúcich z moslimských krajín. Saudskú Arabiu obýva 30 mil **Saudov** a cca 10 mil **cudzincov** pracujúcich tam dlhodobo. Ale získať a obnoviť pracovné povolenie nie je jednoduché, vládne tam veľká byrokracia a veľmi prísne pravidlá. Viem to od našich obchodných partnerov, ktorí sú pôvodom Egypťania a pracujú tam.

Foto: Priečelie hotela Radisson Blu v Rijade. Celý je akoby „obalený“ tieniacou štruktúrou, za ktorou sú ukryté samotné okna. Zaujímavá architektúra.

Mimočodom, saudská **kralovská rodina** má viac ako 300 tisíc členov! Každý novorodenec kralovskej rodiny má nárok na slušnú mesačnú rentu. Pre zaujímavosť, bývalý saudský kráľ Abdulaziz mal 104 detí, z toho 36 chlapcov (podľa tvrdenia egyptského kolegu). Panovník si zvyčajne berie postupne ženy z rôznych regiónov krajiny, čo je veľmi pozitívne prijímané danou miestnou komunitou.

Pre príslušníkov kralovskej rodiny je dokonca na letisku v Rijade postavený špeciálny, samostatne stojaci terminál! Majú tam prístup aj vysokí štátni úradníci (čo sú asi všetko členovia „Royal Family“). Terminál zvonku vyzerá veľmi pekne. A je veľmi luxusne vybavený, ako som sa dozvedel od sofera. Čo kontrastuje s „normálnym“ terminálom, ktorý výrazne zaostáva za medzinárodným štandardom.

Saudska Arabia je specificka krajina v mnohych ohladoch. Je to velmi konzervativna islamska krajina, kde sa prisne dodrziavaju ustanovenia koranu. Na alkohol mozete zabudnut (najlepsie miesto na odvykaci u kuru je urcite Saudska Arabia. Kam sa hrabe klinika Mayo:-) Vplyv konzervativneho islamu vyrazne vidiet hlavne na **postaveni zien**. Zeny chodia vacsinou uplne zahalene v ciernom od hlavy po päty, mnohe aj vratane oci. Vynimocne dokonca aj cierne rukavicky na rukach. Vsade vidno cierne habity. Ako ironicky povedal moj egyptsky kolega, „you can see only black tents here“. Naozaj to vyzera ako chodiaci cierny stan. Niektore vsak maju zahalene len vlasy, tvar maju odkrytu. Cudzinky (nemoslimky) mozu chodit s nezahalenou hlavou, ale dlhe siroke tmave saty by mali mat oblecene. To vsak plati len pre velke mesta, na vidieku je pristup udajne oveľa prisnejši aj k cudzincom. Muzi v drivej vacsine nosia „jalabiya“ - dlhe saty, dominuje biela farba, na hlave maju cerveno-bielu latku. Co mi pripadalo celkom pohodlne a prakticke.

Zeny nemaju povolene soferovat, typicky obraz je, ze pred nakupnymi strediskami stoja auta s muzmi za volantom a zeny nakupuju. V restauracii maju oddelene miestnosti, niekedy aj poschodia.

S **mnohozenstvom** je to asi nasledovne: moslim moze mat maximalne 4 zeny sucasne. Moze sa vsak rozviest a znova sa ozenit. V sucasnosti je oficialne preferovana monogamia. Ak ma muz jednu zenu a chce si vziat dalsiu, musi mat suhlas od tej prvej. Ak ta nesuhlasí, potom nasleduje rozvod.

Ked sa kona nejake podujatie (ako napr. nase seminare), vacsina hotelov vyzaduje uradne povolenie, ze zeny sa mozu zucastnit spolu s muzmi. V Rijade boli zeny spolu s muzmi v jednej miestnosti, aj ked sa zoskupili oddelene, takze nesedeli pri stoloch s muzmi. Hotel Movenpick v Dzidde povolenie nevyzadoval, ale v konferencnej miestnosti bola postavena vysoka stena, ktora oddelovala muzsku a zensku cast auditoria. Zeny mali aj svoje vlastne projekcne platno, a ja som sa musel pocas prezentacie pohybovat tak, aby som bol v kontakte s obidvomi skupinami. Beztak prislo len niekoľko zien, drviva vacsina ucastnikov boli muzi (v Europe je to presne naopak).

Foto: Oddelena zenska cast (v popredi) a muzska cast (za deliacou stenou)

V Rijade je rozlahly velky komplex „**Princess Nora University**“, ktora sluzi vylucne pre vzdelavanie zien. Ak chce ist biznisman na jednanie na zensku univerzitu, musi mat specialne povolenie vybavene vopred. Co v miestnych podmienkach znamena dalsiu velku byrokraciu. Preto je lepsie mat v obchodnom teame zeny zamerane vylucne na jednanie so zenskymi instituciami.

Foto: No comment

Foto: Zaujímavý interier hotela Radisson Blu Rijad

Prvy den vecer sme sa presovali do **Dziddy**. Let so Saudi Arabia Airlines. Trvanie letu Rijad – Dzidda je cca 1 hod 45 min, ale nasadene su obrovske lietadla, tam A330, spät dokonca Boeing 747. A su uplne zaplnene. Cestuje velmi vela ludi, domorodcov, velmi casto cele rodiny s mnozstvom deti. V lietadle su specialne oddelene priestory vyhradene na modlenie.

Prichod do Dziddy znamena zmenu **klimy**. Rijad je suchy a chladnejši (v tomto období v polovici decembra su denne teploty cca 25 stupnov, nocne cca 15 st. Ale v Dzidde je extremne vlhko (od mora) a teplo. Bolo tam cez den vyse 35 stupnov. Vecer som sa bol prejsť v okolí hotela, a o jedenastej vecer bolo este 32 stupnov! Inak letne teploty dosahuju v Saudskej Arabii az do 50 stupnov a vlhkost v Dzidde je vtedy udajne neznesitelna.

Foto: Vyber hotovosti z bankomatu spoza volantu auta, americky styl. Teplota 32 st. o 11-tej vecer

Foto: Hotel Movenpick, Dzidda

Vecer sa moji kolegovia vybrali do **Mekky** (vsetko Egyptania, moslimovia). Cca 1 hodina jazdy autom z Dziddy. Prejavil som zaujem ist s nimi, s tym, ze ich pockam „vonku“ a poprechadzam sa tam (vedel som, ze dovnutra Mekky maju pristup len moslimovia). Ale kolega ma okamzite zacal odhovarat. Situacia je nasledovna: kontrolne stanoviste je cca 1 km pred komplexom v Mekke/Medine, priamo v pusti. Nie je vlasne kde cakat a prechadzat sa, udajne tam nic nie je. Keby som sa pokusil preniknut s nimi v aute dovnutra komplexu a straze by to odhalili, skončili by sme vsetci vo väzeni s vaznymi nasledkami (kolegov by navzdy vyhostili z krajiny, co by cakalo mna, to neviem). A podla vyzoru/tvare by ma vraj hned odhalili. Tak som to nakoniec vzdal a zmieril som sa s tym, aj ked nerad. Nechcel som vsak narobit problemy a skomplikovat zivot sebe aj ostatnym.

Foto: Saudsky symbol, plaketa umiestnena v hoteli

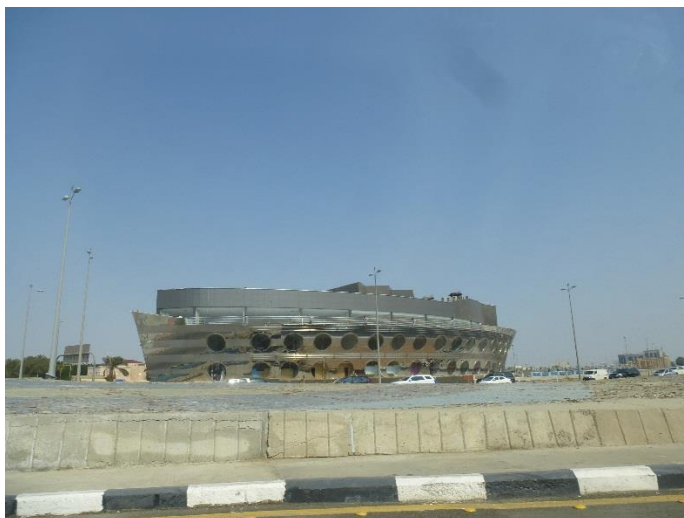
Zostal som teda sam, tak som sa aspon poprechadzal v okolí hotela. Vela obchodov, otvorene neskoro do noci. Stale teplo a vlhko, spominanych 32 stupnov.

Druhy den pobytu v Dzidde sme stravili jednaniami v priemyselnej stvrtri, ktora je naozaj rozlahla a su tam vyrobné zavody a firmy najroznejšieho zamerania. Obedovali sme v egyptskej restaurácii nedaleko pobrezia. Pobrezna promenada v Dzidde je pekne vybudovana, aj s plazami a velkym Akvariom. Je tam vela zaujimavych stavieb a dekoracii. Napriklad budova v tvare lode, vid foto.

Za zmienku stoji aj to, ze **vladne budovy**, ministerstva, ci uz v Rijade alebo Dzidde su chránene a strazene velmi dobre, az je strach sa priblizit.

Celkovo som vsak bol z tychto velkych miest sklamaný, mnohe casti a ulice boli neupravene a plne spiny. Vzhľadom na to, aka je to bohata krajina, cakal by som vzhľad miest podobny ako v Emiratoch. Zrejme je bohatstvo prerozdelené podla ineho kluca a jeho velku cast zhltné kralovska rodina a jej prevadzka.

Vecer prelet spät do Rijadu a posledne prenocovanie pred navratom domov.

Foto: Budova v tvare lode v Dzidde

Foto: Zaujímavé ozdoby v exteriéri, Dzidda

Foto: Mesita na pobreží, Dzidda

Foto: Grilovana misa v restaurácii Ramesse, Dzidda

Foto: Obrovská, najvyššia vlajka v Saudskej Arabii, Dzidda

Odlet domov v piatok skoro rano. Na letisku v Rijade riadny naval ludi, napriek tomu, ze bolo pol piatej rano. Zacinal vikend. Sofer mi povedal, ze teraz rano v rovnakom case odlieta viacero letov do Bangladesa, Pakistanu a pod. A skutocne, 99% ludi na letisku boli muzi s indickym vyzorom s kopou batoziny. „Gastarbeiteri“ sa vracali domov na navstevu. Inak vsimol som si, ze bezpecnostny personal na letisku (co su zrejme original Saudi) zaobchadza s tymito ludmi dost hrubo a nezdvorilo, dokonca na nich niekedy zvsuju hlas, posuvaju ich ako figurky, davaju im strohe prikazy. Zdalo sa vsak, ze ti su na to zvyknuti. Zeny maju svoj vlastny koridor pre pasovu a bezpecnostnu kontrolu.

© Text: Róbert Nádaskay, Foto: Róbert Nádaskay

www.thk.sk, 2014

Fotogaleria, dalsie fotografie:

